

DE NOORD-BRABANDER

BUITENGEWOON NUMMER, van Woensdag 11 Maart 1846.

ZAAK DER VERVOLGING EN PIJNING

DER ZUSTERS

van den H. BASILIUS, te Minsk.

De heer von Bontenick heeft, aan den H. Vader eene nota aangeboden van het cabinet van St. Petersburg, betrekkelijk de zaak der nonnen van den H. Basilius; deze nota is ook naar Parijs aan de russische ambassade gezonden, om aan de dagbladen te worden medegedeeld. Twee derzelve, waarvan het een de *Quotidienne*, het russisch gouvernement verdedigt, en het ander, de *Presse*, hetzelve toegedaan is, hebben de keizerlijke pleitrede opgenomen en deelen haar te gelijk mede, doch beide zonder ophof; trouwens het stuk is alles behalve roemvol. Ziehier deszelfs inhoud:

Een poolsch dagblad, te Parijs uitgegeven, onder den titel van *Trois-Mai*, heeft de zonderlinge verhalen verspreid omtrent de vervolgingen, welke de aartsbisschop van Litthauwen, Josephus (Siemaszko), die aggevezen wordt als zijnde vroeger zielzorger geweest in het klooster der Basillissen van Kowno, tegen die religieusen zou aangerigt hebben; om haar te dwingen de grieksche godsdiens te aanvaarden.

Naar luid van dat dagblad, zouden de bedoelde nonnen, ten getale van 47, des nachts door kozakken aangegeven zijn op 20 mijlen van Kowno gelegen te zijn, en in een orthodox klooster opgesloten en daar gevangen zijn, om er de russische religieusen te dwingen, die haar, elken vrijdag, aan elke wijte zandsteen zouden toegediend hebben. Wijders beweert men dat de aartsbisschop bevelen heeft dat men haar in ketenen zou binden, en haar tot den dwangarbeid heeft veroordeeld; dat men haar honger ontdorst heeft lijden, en om den dorst nog kwellender te maken haar dagelijks gezouten haring te eten gaf. Men vermeldt ook dat zij gedwongen waren, om aan den aartsbisschop's paleis te arbeiden; sommigen tot aan de kerk, en het water staande, anderen werden aan de kerk toegeleid, en aan een onder haar zou men de oogen afgeknepen hebben, dertig zouden onder die wreede vervolgingen bezwelen zijn en slechts aan drie zou het gelukt zijn naar het keizerrijk te vlugten. Wat hare overste betreft, deze zou zich naar de zijde van de zee begeven hebben, en zij met haar gezelschap door de zee naar Frankrijk in de Fransche dagbladen; men doet de overste, welke als gegrand op de verklaringen der overste, welke voorkomt, onder den naam van Mieczyslawski. Naar de verhalen, van die vrouw zouden er meer dan 47 religieusen geweest zijn, eensklaps wordt dat getal vijftien teruggetrokken en bereikt alzoo het cijfer van 240, waaryan 120 naar Siberie verbannen zouden zijn. Van deze laatste zou meer dan de helft op eene ellendige wijze op den weg derwaarts omgekomen zijn, de overigen worden natuurlijke wijs voorgesteld als, waar alle waarschijsheid veroordeeld, om ongelijks spoedig te bezwelen. De drie religieusen, die een vlugtoort in de zee gevonden zouden hebben, werden aangewezen naar de namen van Wawrzecza, Konarska en Pomawacka.

De 246 noters van de lotte van de aartsbisschop's huisarst Sibirie verbaant zijn, Berinski, Zelinski, Zelentex, en Zaniecki, die door eenen houw met de hiel gedood is. Eindelijk beweert men, dat de gansche bevolking dier landstrecken onophoudelijk met slagen overladen wordt, en aan allerlei wreedheden blootstaat; dat zelfs de kinderen niet gespaard worden en dat zeventien dezer laatste in de stad Minsk dood gegeseld zijn.

Onder het uitwijden over deze zaak hebben de dag-

bladen er nog een aantal andere ongerijmdheden bijgevoegd. Ten slotte verneemt men, dat de zich noemende Mieczyslawski, aan wie men al deze verhalen toeschrijft, Marseille bezocht en zich naar Rome begeven heeft; terwijl haar langs haren togt altharwege de meeste bewijzen van deelneming, door aanzienlijke giften vergaard, zijn te beurt gevallen.

Zonder in woordenstrijd te vallen treden omtrent al die even ongerijmdde als onwaarachtige beweringen heeft men zich voorgenomen, om deze nota, alleentlijk te ontcrantmen, en het algemeen te verzoeken, om de aangehaalde daadzaken.

Voor alles, om de vervolging tegen het klooster der Basillissen te Kowno te doen weden, behoorde er aldaar wezentlijk zodanig klooster te bestaan. Het komt voor, dat de ontwerpers van het bedrog zich de moeite hadden moeten geven om eenige narichten in te winnen; nu, het is eene bekende daadzaak dat er nooit een klooster van Basillissen, beslaan heeft noch in de stad Kowno noch in de uitgestrektheid van de gansche provincie van dien naam.

De tegenwoordige aartsbisschop van Litthauwen, Josephus Siemaszko, is ook nooit diechtvader geweest in eenig klooster der Basillissen.

Geen Kerkvoogd in Rusland, welke ook zijn rang in de Kerkelijke hiërarchie wezentlijk moge, heeft de Kerk onder zijne bevelen of tot zijner beschikking.

Kowno ligt niet op eenen afstand van twintig mijlen van Witebsk, maar op eenen dubbelen afstand; om'taan 200 versten na noord oost, en 100 na zuid oost.

Geene enkele non van den H. Basilius is tenner in een russisch klooster geplaatst, zij zijn allen in haar eigen klooster gebleven; behalve diegenen, die haar verdragen hebben te kunnen geven, om bij hune roomsch catholijke ouders te gaan wonen en heetoe van den aartsbisschop Josephus Siemaszko magtiging bekomen hadden. Voorzaker, indien die Kerkvoogd zich een zoo afschuwelijk gedrag te verwijten had als men hem ten laste legt, zou hij zelf niet medegewerkt hebben tot deze laatstgenemde beschikking, welke zijne slagtoffers zoo ruimschoots in de gelegenheid stelde, om hare beschuldigingen en klagen door de gansche landstreek te verspreiden.

De middelen van bestaan der Basillissen zijn niet ingetrompen; integendeel, zij zijn vermeerderd geworden door nieuwe toelagen, welke in Rusland de kloosters van dien aard genieten.

De aartsbisschop van Litthauwen, Josephus Siemaszko, heeft nimmer eenig gezag uitgeoefend over de kloosters van Witebsk en Polotzk, wijl zij tot een geheel ander bisdom behooren.

Over de geheele uitgestrektheid van het russisch Keizerrijk is de criminele rechtspleging en de verordeeling tot lijfstraffen niet aan het Kerkelijk gezag, maar afsluitend aan de tijdelijke magt toegekend.

Nimmer worden in Rusland vrouwen tot den arbeid van aanbouw gebragt. Nimmer is voor den aartsbisschop Josephus (Siemaszko) een paleis in aanbouw geweest. Hij houdt meestentijds zijn verblijf te St. Petersburg en bezit geene eigene woning. Het aartsbisschoppelijk paleis van Wilna, tot zijn gebruik bestemd, is in 1843 door de kroon gekocht van den graaf Noslowski, marschall van den adel dier landstreek.

Niemand heeft in Rusland ooit hooren zeggen, dat men aan eenen misdadiger, hoegenaamd, veel minder dan aan eenen vrouwen, de straf van honger en dorst heeft doen ondergaan; dat men hem ijskoud water over het lijf gestort, hem in het water gedompeld of de oogen uitgerukt heeft.

Er zijn in Rusland geene andere mijnen dan in Siberie en in de provincie Oudrett. Geene enkele non van den H. Basilius kan gedoemd zijn geweest tot den dwangarbeid in de mijnen, wijl geene enkele harer uit de westelijke deelen des Keizerriks, alwaar geene mijnen zijn, is vervoerd geworden.

Voor het jaar 1839 telde men in Rusland negen

kloosters van den H. Basilius, bewoond, niet door 240 nonnen, maar slechts door 56, waarvan 36 in het bisdom van Litthauwen.

Nimmer is eene harer uit het klooster ontvlugt en tot heden is nog geen rapport ingekomen over de vlugt naar vreemde landen van eene enkele dergenen, die naar hare ouders teruggekeerd zijn.

Het is eene daadzaak, dat de Basilius nooit Basillissen geweest zijn; bekend onder de namen van Mieczyslawski, Wawrzecza, Konarska en Pomawacka, welke door de dagbladen aan die zoogenaamde mantel-larissen gegeven worden.

Het is evenzeer eene daadzaak, dat geen enkel monnik van den H. Basilius naar Siberie verbannen is.

Het is eene daadzaak dat in de kloosters der Basillissen van het Keizerrijk, er nooit oversten noch zelfs eenvoudige monniken geweest zijn, die de namen van Berinski, Zelinski, Zelentex en Zaniecki gevocred hebben, onder welke namen zij aangehaald worden als hebbende de vreeslijkste loteringen geleden.

Voor 1839 waren in Rusland 14 kloosters van Basillissen, welke 267 monniken telde en niet 347, zoals door de dagbladen verzekerd wordt. In het bisdom van Litthauwen waren slechts 165 monniken dier orde.

Het ware overbodig het onderzoek der logenachtige beweringen, bij die gelegenheid door de dagbladen verspreid, verder te drijven. De aangehaalde daadzaken zijn genoegzaam, om er de waarde van te doen kennen en het bestaan te doen beoordeelen der 47 martelaren, die in de kerk van den H. Rochus de eer eener, met de meeste plegtigheid gevierde lidenst genoten hebben.

Wat betreft de zoogenaamde abdis Mieczyslawski, het russisch gouvernement is gansch onkundig wie zij is; het is de taak der overheid van het land, alwaar zij zich ophoudt, zulks na te vorschen om laaghartige kuiperijen te ontmaskeren, welke gesmeed zijn uit haat tegen Rusland en een bedrog aan den dag te brengen, dat geen ander doel heeft dan deelneming op te wekken en rijke almoezen van medelijdende menschen af te persen.

Ondanks de censuur, waaraan in Rusland de vreemde dagbladen onderworpen zijn, heeft de keizerlijke regering den vrees omloop toegelaten der bedoelde artikelen door gansch Rusland, zonder hiervan uitzonderden de gewesten, welke men beweert het looneel der bedoelde vervolgingen geweest te zijn. De ingezetenen dier gewesten, ooggetuigen van hetgeen er omgaat, zullen aldus de grove dwalingen en de lasteringen welke men in vreemde landen over den finwendigen toestand van hun land verspreidt, op derzelver wezentlijke waarde weten te schatten.

Na den tekst dezer nota in zijn geheel te hebben medegedeeld, zullen wij nagaan, hoe onderscheidene dadbladen daarover redeneren.

Deze nota, zegt *l'Univers* is gedagvaard, *St. Petersburg*, januarij 1846, en is dus opgesteld na de reis des Keizers naar Rome. Zij beweijst slechts twee zaken. De eerste dat de Keizer de noodzakelijkheid erkend heeft van zich te rechtvaardigen en de tweede dat hij, ongelukkigerwijs, in de onmogelijkheid is zulks te doen. In plaats van te antwoorden op het verhaal der eerwaardige abdis van Minsk, aan welke bij voornamelijk op een poolsch dagblad, *le Trois-Mai*, hetwelk, het eerst over deze daadzaken bekende, eenige ontrauwkeurigheden heeft ontdekt. Alzoo zegt de Keizerlijke nota dat er geen klooster van Basillissen te Kowno is; maar er is hier sprake van het klooster van Minsk; en daaryan spreekt zij, voorzigtiger dan de naamlooze correspondent van Frankfort dien zij daardoor van bedrog overtuigt, geen woord. De nota zegt insgelijks, dat Siemaszko's paleis te Wilna heeft laten bouwen, maar er is sprake van het paleis van Polotzk. Het is waar, dat in ten

overloede er bijvoegt, dat Siemaszko niérgens heeft laten bouwen en dat overigens de vrouwen nooit aan arbeid van opbouw bezig zijn. Wij zullen eerstnags de waarde dezer ontkenning en van de andere weten, welke ons Rusland voor oogen willen stellen als een heiligdom van alle burgerlijke en godsdienstige vrijheden. Wij zullen ze een voor een nagaan en een ieder zal zien, dat de russische majesteit nooit schaamteloozer gebruik heeft gemaakt, dan in deze nota, van hare magt om voor het aanschijn van Rusland en de geheele wereld onwaarheid te spreken. Het zal te vergeefs zijn, dit vertrouwen wij stellig, dat de vervolger der Kerk zijne wreedheden door zoo eene laagheid zal hebben willen bekroonen. Noch de menschen, die de waarheid kennen, noch God, die haar nog beter kent, zullen gedoogen dat nederige en edelmoedige martelaren straffeloos door hunne beulen van bedrog beschuldigd worden. Wat er van zij, welk geloof Keizer Nicolaas ook verwerve door zijne magt en milde uitdeelingen, zoo hij zich niet berouwt, zal hij zich niet kunnen reinigen van het bloed, waarmede hij overdekt is. Zijne eer zal voor altijd in het stof liggen aan de voeten der heilige lichamen, die door de eerbode hende der apostaten aan zijnen hoogmoed opgeofferd zijn.

Reeds lang, zegt het *Journal des Débats*, (voorzeker geen ultramontaansch blad), hebben wij het russisch gouvernement, uit naam van deszelfs eer en aanzien in Europa geboden, ootterende geruchten niet te bewaarden, maar, indien het mogelijk was, beweringen te weerspreken, welke deszelfs langdurig stilzwijgen alleen waarschijnlijk heeft kunnen maken. In den aanvang ware eene bloote ontkenning door een ieder aangenomen geworden. Heden betwijfelen wij het, of de late en verwarde nota van den heer von Boutenoeff den algemeenen indruk zal kunnen wijzigen. Indien er te Kowno geen klooster van Basiliaanische konnen bestaat; indien die abdis Mieczyslawka, welke men zoo wel te Parijs als te Rome, waar zij hare toevlugt genomen heeft, gezien heeft, die aan den H. Vader de lidtekenen harer wonden getoond heeft, die vroeg om in de tegenwoordigheid van Keizer Nicolaas gebracht te worden, bij gelegenheid zijner jongste reis in Italie, niet meer is dan eene fortunzoekster, wier naam zelfs in Rusland niet bekend is, waarom zulks niet dadelijk gezegd? Europa verlangde naar eene verklaring, de russische regering heeft dezelve geweigerd. Zes maanden zijn toch niet noodig geweest om de narigheid in te winnen, welke de heer Boutenoeff thans bekend maakt. Toen Keizer Nicolaas in Italie kwam, was hij niet onkundig van de opspraak, welke deze zaak veroorzaakt had. Hij zelfs had aan den Paus die logenstraffing kunnen aanbrengen, welke thans zoo laat aan het licht komt. Moet dit lang stilzwijgen toegeschreven worden aan eene berekende minachting voor de publieke opinie? Wij voor ons vreezen, dat de publieke opinie, op hare beurt, de voldoening, welke men haar zoo, als het ware ondanks, aanbiedt, voor zeer verdacht zal houden.

Hetzelfde Parijsch dagblad behelst daarenboven den volgende brief, aan hetzelfde toegezonden door den prins Adam Czartoryski, voorzitter van de voormalige nationale regering van Polen.

Al de dagbladen van Parijs en de drukkers van geheel Europa hebben het verhaal geleerd der vervolgingen van de nonnen van den H. Basilius te Minsk. Een aantal beweegredenen, zonder nog te spreken van de zorg voor zijnen goeden naam, schrijven aan Rusland voor niet te bevestigende ontkenning der verklaringen van de abdis van Minsk, hetgeen klaarblijkelijk niet genoegzaam kon geacht worden van de zijde van het door haar aangeklaagd gouvernement, maar wel de aanwijzing van eenige openlijke valsheid, welke niet moeilijk te vinden was, te midden van zoo talrijke afwisselende en soms uitvoerige beschrijvingen van personen en plaatsen. Waarom bijvoorbeeld gene geteekende logenstraffing bekomen van eenige der Basiliissen, aan welke het russisch gouvernement, zooals in de nota bevestigd wordt, toegestaan had, na dat zij geweigerd hadden tot de grieksche schikking over te gaan, om zich naar de catholijke leden harer familie te begeven. Niets dergelijks is voorgebracht.

In plaats daarvan bevestigde een naamloos schrijver, in een duitsch dagblad, dat te Minsk geen klooster van Basiliaan bestond, noch immer bestaan had. Personen die te Minsk gewoond hebben, en kunnen naam bevestigend maken, hebben daarentegen verklaard dat zijzelve te Minsk het klooster der Zusters van den H. Basilius zagen als de daarbij behoorende meisjes-school gekend en bezocht hebben.

Nu verschijnt een officieel stuk van het gouvernement, in hetwelk, zonder onderscheid, alles ontkennd wordt, wat door de abdis Mieczyslawka is verhaald en haarzelve eene bedriegster noemt. En wat heeft men tot staving daarvan verzonnen? Tegenover de duizenden van stemmen, die eenparig dit verhaal medegedeeld hebben, valt men eene enkele onder allen aan: namelijk een Poolsch dagblad, dat te Parijs uitgegeven wordt en *le Trois-Mai* genoemd is. Waarom die voorkeur? Omdat dit dagblad, alleen onder allen, in de maand september laatstleden de eerste tijding mededeelende der ontvlugting van Zuster Mieczyslawka, zeide dat die Zuster en hare lotgenooten verjaagd waren uit een klooster dat te Kowno bestond. In deszelfs volgend nummer werd de drukfout verbeterd en de naam van Minsk werd gesteld in plaats van dien van Kowno.

En het is tegen die eerste verklaring van het dagblad *le Trois-Mai* dat het russisch gouvernement zich bij voortdurend verzet. En terwijl al de dagbladen van Europa en al wat daaromtrent in het licht gegeven is, onveranderlijk van het klooster van Minsk gesproken hebben, noemt de russische nota, van de maand januarij gedagteekend, geen enkel maal den naam dier stad en bepaalt zich bij de verzekering, dat er te Kowno nooit eenig klooster van den H. Basilius bestaan heeft.

Een zoodanig *abus* in een officieel stuk, dat nazoo een rijp beraad opgesteld is, maakt het reeds ontrouwig, deszelfs overige beweringen te doen uitkomen. De logenstraffingen, welke betrekking hebben op de *gewoonten* van Rusland en deszelfs gouvernement, stroken weinig met hetgeen aan Europa verhaald wordt door al de reizigers, die er vandaan komen. Er zijn er zelfs onder, die tegengesproken worden uit de rapporten, welke als authentiek aangenomen zijn onder de stukken, behoorende tot de pauselijke allocutie van 1842 over Polen.

Wat betreft het verhaal der abdis van Minsk, overal, waar het uit haren mond vernomen is: te Posen, te Parijs, te Rome, in welke laatste stad zij voor de hoogste Kerkelijke overheden verschenen is, heeft hetzelfde het meeste vertrouwen en den eerbied van de martelares uitgelokt. De tijd zal ongetwijfeld de materiele bewijzen aan de hand doen voor deszelfs strenge waarheid. Wel is waar, zoo dikwijls er sprake is van hetgeen onder het russisch beheer plaats heeft, is het noodig dat men in het oog houdt, dat de getuigenissen uit dat land afkomstig, het leven en de vrijheid van den schijne in het grootste gevaar stellen, zonder in het minst tot den aangeklaagde op te klimmen.

Alle dagbladen, zegt *l'Univers* in een volgend nummer, zijn eenstemmig in het weigeren van alle geloof aan de voorgewende diplomatieke nota van den heer von Boutenoeff. De logenstraffing, welke dit stuk behelst, is ontbloot van allen schijn van bewijs; en de russische agenten moeten een al zeer gering denkbeeld koesteren van het doorzigt en het gezond verstand der fransche lezers, om zich te verbeelden, dat zulke ijdele en trotsche logenstraffingen het vermogen zouden hebben, om in het minst de echtheid der verhalen van de heldhaftige abdis van Minsk te vernaderen. Hoe hebben zij, overigens, niet bemerkt, dat de gewichtigste twijfelingen zouden kunnen oprijzen tegen de waarschijnlijkheid zelve van hun werk? Is ooit zulk eenen schrijftant in de officieele correspondentien gevolgd? Kan die toon van genaaakte ironie en trotsche *persiflage*, die niets beduidende algemeene uitdrukkingen tegen over katherische daadzaken gesteld, plaats vinden in een ernstig staatsstuk, door een gouvernement aan een ander ingeleverd? Wie weet overigens niet, dat nooit eenige nota *onmiddellijk aan den Paus gericht wordt*, zoo als de titel vermeldt, welke in de dagbladen gedrukt staat en dat ondank elk stuk van dien aard eene dag en een handteekening draagt; twee noodzakelijke voorwaarden, welke ontbreken aan hetgeen de *Quotidienne* en de *Presse* medegedeeld hebben?

Deze bemerkingen zijn genoegzaam, om het weinig vertrouwen, dat dusdanig staatsstuk nog zou hebben kunnen inboezemen, te doen verdwijnen. Daar de heer von Boutenoeff, zulk een onhandig kan zijn, of hij wil een wederlegging, zullen wij daarop onze zorgen wijden. De brieven, welke wij reeds medegedeeld hebben, kunnen strekken om de meest vooringenomen voor te lichten. Ziehier nu eene nota, ons toegezonden betrekkelijk een der hoofdpunten, vervat in het stuk, dat onder den naam van den heer von Boutenoeff is openbaar gemaakt.

De heer von Boutenoeff doet in zijne nota een aantal logenstraffingen, welke hij door geen enkel bewijs steunt. Hij vergenoegt zich met eenige verzekeringen. Om nu op eene afdoende wijze de valsheid zijner logenstraffingen te bewijzen, zal het genoeg zijn eene enkele derzelve aan te halen. De heer von Boutenoeff zegt, dat de aartsbisschop van Lithouwen, Josephus (Siemaszko) nooit eenig gezag gevoerd heeft over de kloosters van Witebsk en Polotzk, wijl dezelve tot een geheel ander bisdom behooren. Deze zoo stellige bewoordingen van den heer von Boutenoeff zijn in registreerdsche tegen sprake met twee officieele rapporten van de zittende mendé heilige Synode der grieksch-russische Kerk,

jaarlijks aan den Keizer ingediend. Het rapport van het jaar 1837 zegt duidelijk, dat op het te kennen gegeven verlangen van Z. M. den Keizer, de bisschop van Lithouwen, Josephus, zijn bisdom bezocht heeft, na bevel ontvangen te hebben, van in het voorbijgaan de kerken van Wit-Rusland (waarvan Witebsk en Polotzk de voornaamste steden zijn), het consistorie van dat bisdom, deszelfs twee seminariën en andere opvoedingsgestichten te bezoeken. In het rapport derzelfde synode voor het jaar 1839 wordt gezegd dat « het kerkelijk collegie van *Wit-Rusland*, en Lithouwen, op bevel van Z. M. te Witebsk is tot de waardigheid van aartsbisschop van de heilige Synode, onder voorzitterschap van den nieuw benoemden aartsbisschop Josephus (Siemaszko), bijgestaan door drie anderen leden van de wereldsche geestelijkheid. » Uit deze twee officieele rapporten der zich noemende heilige Synode aan den Keizer blijkt dus ten duidelijkste, dat de bisschop of aartsbisschop Josephus (Siemaszko) een tusschen, gewoon en buitengewoon gezag uitoefende op Wit-Rusland, waarin Polotzk en Witebsk gelegen zijn, en dit wel in strijd met de opperaden, logenstraffingen van den heer von Boutenoeff. Siemaszko voerde er het gewoon gezag als voorzitter van het kerkelijk collegie van Wit-Rusland en Lithouwen en het buitengewoon en willekeurig gezag als commissaris des keizers.

Al de andere logenstraffingen van den heer von Boutenoeff zijn even geldig. Zij nemen zelfs een zeer duidelijk kenmerk van onwettigheid aan, wanneer de heer von Boutenoeff wil vaststellen dat « de middelen van bestaan der nonnen van den H. Basilius niet zijn ingekrompen; maar intendent vermeerderd door de nieuwe toelagen, welke de kloosters van dien aard in Rusland genieten. » Het is toch algemeen bekend, dat de grieksch-vereenigde Kerk sedert 1839 opgehouden heeft te bestaan en met haar de grieksch-vereenigde kloosters der orde van den H. Basilius. De heer von Boutenoeff kan dus niet spreken van de schismatische Basiliaanische kloosters, en zijn gouvernement bij den H. Stoel prijzen, wegens de bescherming, welke het aan dezelve verleent.

Abbé PETRUS SEMENENKO.

L'Ami de la Religion laat de mededeeling der nota van den heer von Boutenoeff voortgaan door de volgende woorden:

« Het russisch gouvernement heeft eindelijk op de kreet van smartelijke verontwaardiging, welke door gansch Europa opgezonden is, bij het verhaal der wreedheden tegen de Zusters van den H. Basilius van Minsk gepleegd, geantwoord bij eene nota, welke men officieel noemt en aan den H. Stoel overhandigd zou zijn geworden door den vertegenwoordiger van den Keizer te Rome, en die naam draagt: »

« Wij weten nog niet met zekerheid, welke de werkelijke waarde is dezer nota, ook missen wij de noodige bouwstoffen, om grondig te handelen over de onbewezene en weinig afdoende verzekeringen, welke men stelt tegen over de formele en volhante verklaring der eerwaardige overste. In afwachting van de waarheid glansrijk spruite uit de nieuwe navorschingen, welke dit staatsstuk ongetwijfeld zal uitlokken, maakt onze onpartijdigheid het ons tot pligt dit soort van protest, als een belangrijk stuk van dit plechtig geding, bekend te maken. »

Ziedaar dus hoe de voornaamste organen der publieke opinie deze zaak behandelen. Te vergeefs zoekt men in dezelve diabolisch-stoetelijke uitvalken, die partijdige onderstellingen, die hatelijke en geheel ongegronde beschuldigingen, welke de protestantsche drukpers vervoerd en naar het laat tegen het catholicisme, de zaak van den russischen onderdrukker met een warmte doen omhelzen, welke der menscheit schande aandoet. Met kalmte wacht het aan den dag komen der waarheid af, om aan dezelve hulde te brengen; maar men verzet niet, dat zij zoo maar dadelijk geloof slaan in een stuk, dat zonder eenig officieel karakter wordt medegedeeld en toch als een staatsstuk wordt voorgedragen; een stuk overigens, dat van de eene zijde zoo veel stof tot gegronde kritiek oplevert en van de andere zoo weinig wederleggingskracht bezit. Wij vereenigen ons geheel met die achtbare organen en herhalen hetgeen wij in een nummer van gisteren zeiden: wij willen der waarheid hulde aandoen, van welke zijde zij moge uitschitteren.

Overigens zullen wij onze lezers getrouw aan *courant* houden van den loop dezer hoogst gewichtige zaak.